

Bildande av naturreservatet Knittarna i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § i miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Naturreservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *föreskrifter*).

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Knittarna
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2022169
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 12 km SV om Idre i Idre socken
Naturgeografisk region	33d, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation, undertypen "flack terräng mellan Drevfjället och Långfjället".
Huvudsaklig karaktär	Tallnaturskog med bergsbranter
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Storbo 1:17, Särna-Idre Besparingsskog S:1
Rättigheter	Renskötselrätt föreligger enligt Same-tingets redovisning av rennäringens anspråk. Skogsbilväg.
Lantmäteriärende	W 09213
Areal	Total areal: 299,9 ha Landareal: 298,3 ha Produktiv skogsmark: 256,5 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskog, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser i ett storslaget, av människan föga påverkat vildmarksområde.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt.
- De delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.
- Enkla åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl till beslut

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Stora delar utgörs av gles, äldre barrblandskog av höjdlägeskaraktär, medan skogen i och nedanför de branter som finns är växtligare och med större andel gran. Talldominerade bestånd ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär framgår. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och bland djur.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - Befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas.
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
 - Vid jaktpass får enklare konstruktion av naturmaterial uppföras.

5. plantera in växter eller djur med följande undantag:
 - Enligt fiskelagen tillståndgiven inplantering av fisk är tillåten.
6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Uttransport av älg, björn, hjort eller vildsvin får ske med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna.
7. bedriva jakt med fälla, med följande undantag:
 - Jakt med fällor för att fånga mink.
8. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - Att sätta upp saltsten.
 - Att lämna den urtagna räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter.
9. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

10. sprida kalk.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder, anordningar och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - Insamling av löst liggande, mindre, torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld.
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark samt på snötäckt mark inom området väster om "Skäretvägen" (bilaga 3),
3. klättra i bergsbranter.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

4. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter), med följande undantag:
 - Insamling av bottenfauna får ske.

5. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet eller återkommande organiserade arrangemang.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar och ledningar/ledningsgator som syns på bilaga 2. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för utövande av de rättigheter som följer av renbetesrätt inom området.

Förtydliganden av föreskrifter

I *punkt A6* regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte i tolkas lika strikt som ”märken”. Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong.

Punkt A8 medger att saltsten får sättas ut. Observera att saltsten endast kan transporteras ut vintertid med skoter alternativt bäras ut.

I *punkt A9* förbjuds korttidsjakt. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d.v.s. de ska bedriva jakt tillsammans.

I *punkt C4* förbjuds att utan Länsstyrelsen tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken.

Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Beskrivning av området

Naturvärden

Knittarna utgör ett tydligt markerat höjdområde i terrängen med stora, värdefulla lodytor åt öster. Som högst når Knittarna 814 meter över havet. Branterna, som består av diabas, medför en växling mellan bördiga granskogar intill branterna och gles höjdlägestallskog på de flacka platåerna. Karaktäristiska arter i dessa skogar är glesa och spridda förekomster av de rödlistade arterna varglav och dvärgbägarlav, liksom även knottrig blåslav. I skarp kontrast till de magra tallhedarna står diabasskärens rikare vegetation.

Landskapet vid Fulan och Mellre Fulusjön är av annan karaktär; flackt och småkuperat med tallbevuxna lavklädda moränryggar i omväxling med sjön, vattendraget och många småmyrar.

Markanvändning

I området är den pågående markanvändningen skogsbruk och jakt.

Planeringsbakgrund

Knittarna ligger inom område där särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten gäller enligt 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken (riksintresse för rörligt friluftsliv) samt inom område utpekat enligt miljöbalken 4 kap. 6 § (särskilt skyddade vattendrag).

Översiktsplan för kommunens norra del, antagen den 28 september 2009, gäller för området. I planen noteras att Knittarna ingår i en skoglig värdetrakt. Skyddet strider inte mot översiktsplanen.

Området ligger inom Idre Nya Samebys totala betesområde och ingår som "vinterland" i Sametingets redovisning av rennäringens anspråk.

Ärendets handläggning

Knittarnas särpräglade naturvärden uppmärksammades först i den riksomfattande inventering av skyddsvärda statliga skogar som genomfördes 2003 och publicerades av Naturvårdsverket (rapport 5342).

Naturvårdsverket och Sveaskog Förvaltnings AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om långsiktigt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden i landet på Sveaskogs marker som redovisades i inventeringen 2003. Villkoren i överenskommelsen innebar bland annat att områdena ska avsättas som naturreservat utan ekonomiskt ersättning till Sveaskog. Knittarna är ett av 52 områden i Dalarnas län som nu är skyddas i enlighet med nämnda överenskommelse.

Beslutsunderlaget har remitterats till berörda sakägare och andra intressenter, varvid följande synpunkter har framförts. Länsstyrelsens syn på frågorna och ev. åtgärd framgår efter tankstreck.

Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening noterar med tillfredsställelse att det föreslås att provtagning av bottenfauna ska vara tillåtet liksom att framföra snöskoter. Detta är en förutsättning för att nyttja fisket och bör fortsatt vara tillåtet, liksom nyttjande av strand för båtuppläggning. Föreningen kräver vidare ett undantag för enligt fiskelagen tillståndsgiven inplantering av fisk. – Det senare har åtgärdats.

Dalarnas Ornitologiska Förening anser att fågeljakt inte ska tillåtas i skogsreservat, utan menar att dessa bör vara fredade reproduktions- och födoområden. Detta anser föreningen är särskilt angeläget i och med att tre närliggande reservat bildas med en sammanlagd yta om ca 1500 ha. – Länsstyrelsens bedömning är att skogsfågeljakt i nuvarande omfattning har en liten påverkan på fågelstammarna i förhållande till den fluktuation som orsakas av naturliga faktorer, främst väder. Fågeljakten är av stort värde för lokalbefolkningen. Så länge uppföljning inte visar på skadlig inverkan av jakten bör denna kunna fortgå.

Föreningen menar vidare att under föreskrift A7 bör formuleringen vara så att det framgår att dessa fällor får användas då de avses användas för minkjakt. – Formuleringen har justerats i enlighet med detta.

Slutligen anser DOF att avvecklingen av contortabestånden ska ske fortast möjligt för att undvika att en fröbank byggs upp. – Contortabestånden ska avvecklas, men de ingår högst marginellt i reservatet varför tidpunkten inte är så viktig.

Sveriges Geologiska Undersökning har lämnat synpunkter på den geovetenskapliga beskrivningen i skötselplanen. – Dessa synpunkter har arbetats in i texten.

Älvdalens kommun har yttrat sig genom Allmänna utskottet och noterar att beslutet har diskuterats inom Älvdalsdelegationen och att det följer intentionerna inom Drevfjällsprojektet. Kommunen finner därmed att det inte finns något att erinra mot föreslaget beslut.

Idre Nya Sameby anser att renskötselrätt föreligger i området enligt rennäringslagen varför man önskar att detta ska beskrivas som att "renskötselrätt föreligger i området". – Länsstyrelsen tar inte ställning i sakfrågan och förordar en neutralare skrivning: "Renskötselrätt föreligger i området enligt Sametingets redovisning av rennäringsanspråk".

Samebyn önskar vidare att undantagen under föreskrift A7 bör kompletteras med ytterligare ett för färd med terrängfordon i direkt samband med renskötsel. – Länsstyrelsen menar att det generella undantaget från föreskrifterna för rätt att utöva renskötsel innefattar denna möjlighet varför tillägget är överflödigt.

På skötselplanen påpekar samebyn att felaktig tidsperiod för vinterbete har angivits. – Detta är rättat i enlighet med Samebyns uppgift.

Vidare anser Samebyn att naturvårdsbränning i möjligaste mån bör undvikas och att eventuell sådan endast ska beröra ljungmark med obetydlig lavbetäckning samt föregås av samråd med Samebyn. – Länsstyrelsen justerar skötselplanen i enlighet med Samebyns önskemål.

Under rubriken "Rennäring, jakt och fiske" har felaktig period för vinterbete angivits. – Detta har korrigerats. Vidare önskar Samebyn tillägget att inskränkningar ej får ske i rätten att uppföra anläggningar för renskötselns behov, så som ex. stängsel. – Länsstyrelsen menar att det generella undantaget från föreskrifterna som gäller för renskötsel innebär att sådan inskränkning inte föreligger varför ingen ändring krävs.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det hyser omfattande arealer av gammal barrskog av högsta naturvårdsvärde omväxlande med diabasbranter av stort värde för rödlistade arter. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. I och med områdets betydande storlek tillgodoses detta skyddsbehov bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärdens ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag med främsta syfte att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Snöskoteråkning förbjuds inom området väster om "Skäretvägen", vilket motiveras av detta områdes känslighet för störning. Ett påtagligt hot utgör den på senare år populära brantåkning som utövas i omgivningen. För dem som önskar färdas mellan Drevfjällen och Fuludalen kan reservatet passeras på ömse sidor. Snöskoteråkning i reservatets nedre delar bedöms inte skada några naturvärden. Branternas känsliga flora och fauna är också skälet till att klättring i dessa förbjuds.

Vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Ett permanent skydd av Knittarna bidrar till uppfyllande av miljömålen Levande skogar, och Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda, och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av områden för friluftsliv anser Länsstyrelsen Dalarna att Knittarna ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder kommer med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap 5,6 eller 30 §§ miljöbalken, omfattas av dispens eller tillståndskrav. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9§ i lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer antikvarie Benedict Alexander, planhandläggare Jessica Persson, miljöhandläggare David Lundvall, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Ylva Thörn

Lennart Bratt

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Föreskriftskarta
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista markägare och sakägare (med delgivningskvitto)

Sveaskog Förvaltnings Aktiebolag, Torsgatan 4, 105 22 STOCKHOLM

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Havs- och Vattenmyndigheten, havockvatten@havochvatten.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening, Evert Spånberg, Sundvägen 32, 790 90 SÄRNA

Särna och Idre Jordägares Socknemäns Allmänningssstyrelse, Box 65, 796 22 ÄLVDALLEN

Särna-Idre Älgskötselområde, Thomas Eriksson, Särnavägen 17, 790 90 SÄRNA

Idre Nya Sameby, Box 123, 79191 IDRE

Fulusjöns jaktlag, Ivar Ode Madame Jeannes väg 5, 671 41 ARVIKA

Källsjöns jaktlag, Mikael Mosshäll, Åsenvägen 14, 790 91, IDRE

Knittvallens jaktvårdsförening, Lars-Göran Olsson, Mogatan 1, 784 68 BORLÄNGE

Kopia för kännedom till:

Älvdalens kommun, Box 100, 796 22 ÄLVDALLEN

Naturskyddsföreningen i Dalarna, kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se

Dalarnas Ornitologiska Förening, stig-ake.svenson@telia.com

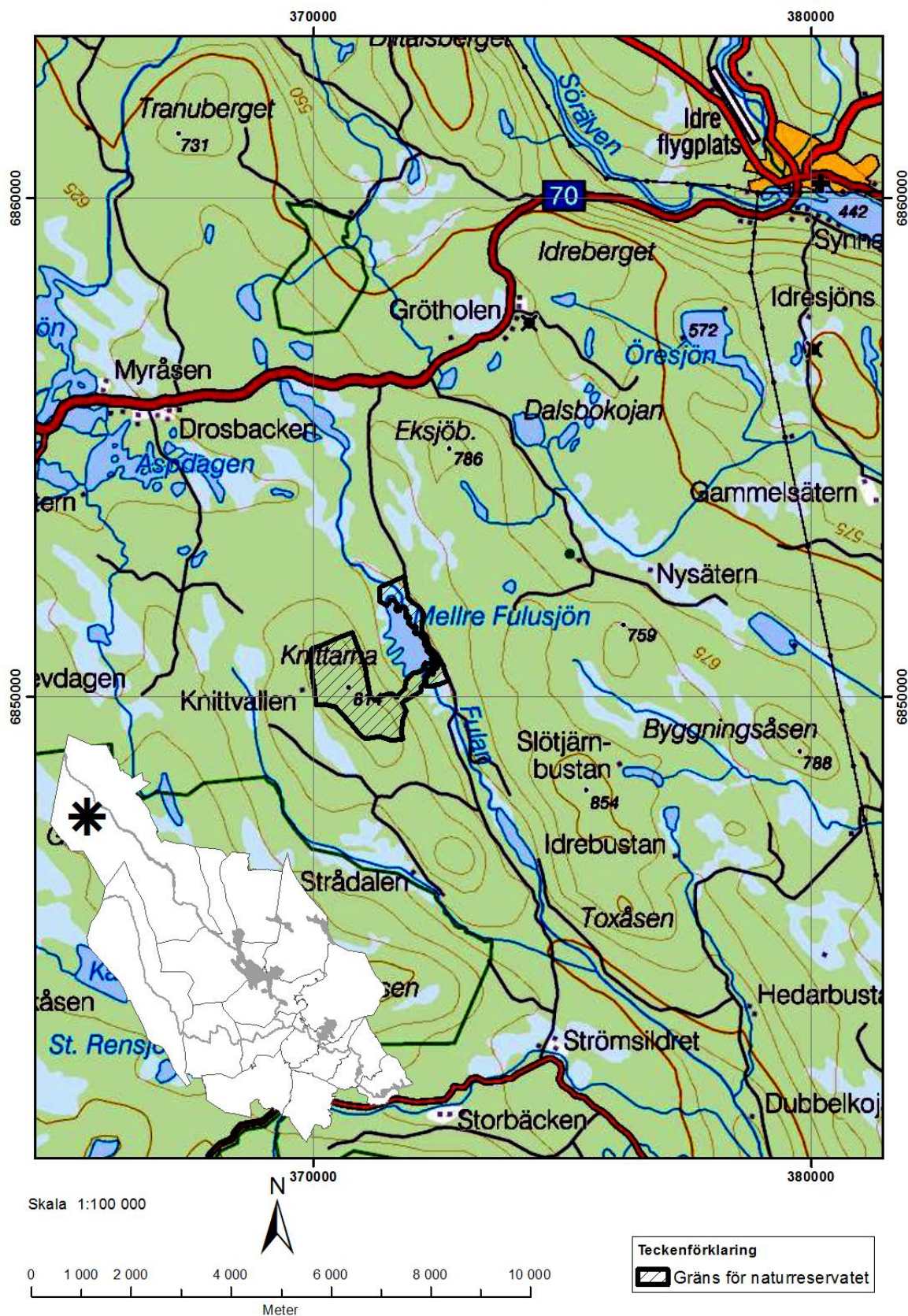
Särna-Idre sockenförening, Herbert Halvarsson, Framgårdsvägen 9, 790 91 IDRE

Älvdalsdelegationen, Stefan Linde, Box 100, 796 22 ÄLVDALLEN

Dalarnas Jaktvårdsförbund, Krontallsvägen 10, 791 55 FALUN

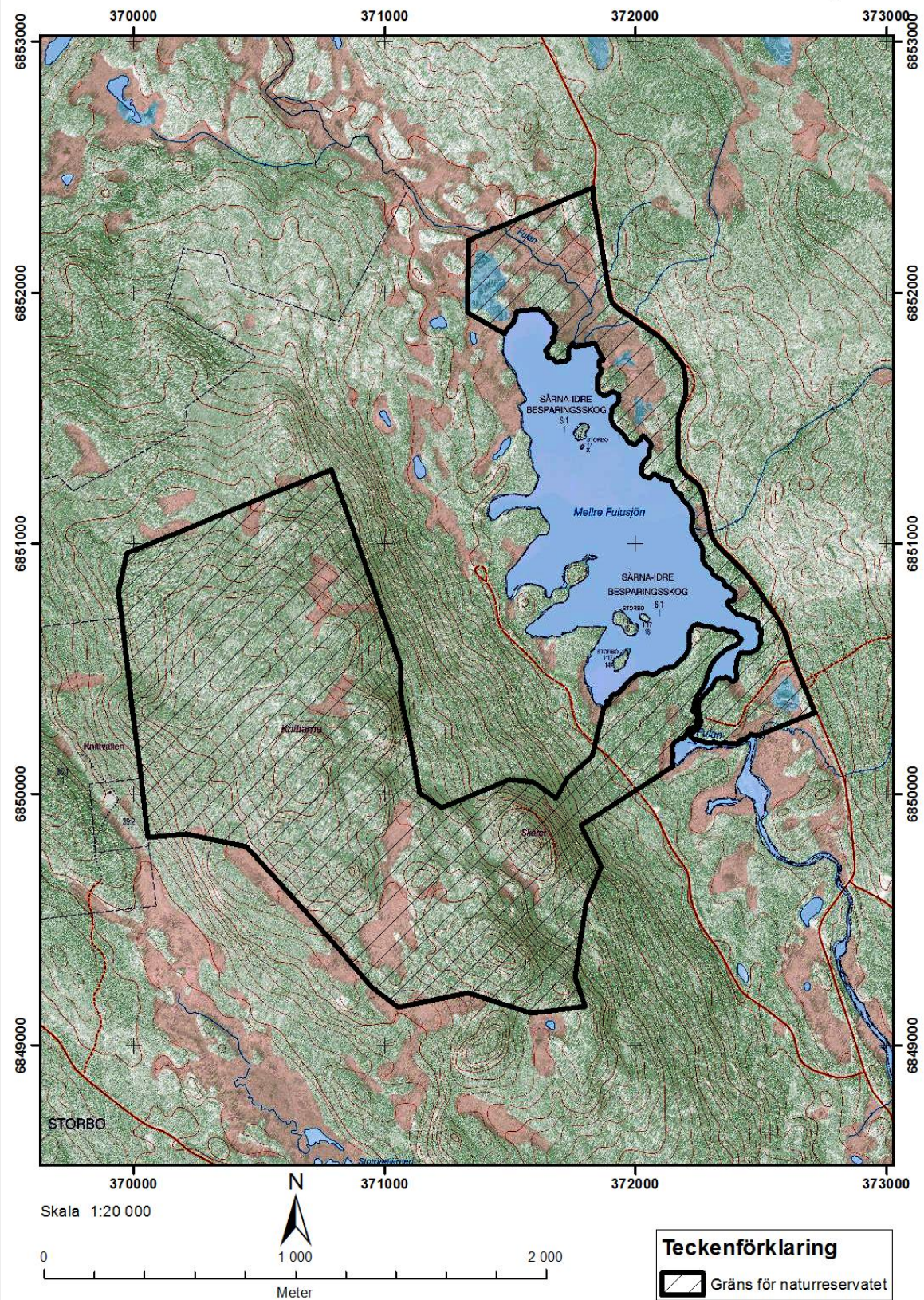
Översiktskarta naturreservatet Knittarna

Bilaga 1

Beslutskarta naturreservatet Knittarna

Bilaga 2

Naturreseptatet Knittarna
Skötselområden och anläggningar

Bilaga 3

